



БҮТІНГІНІЦ БАС ТАҚЫРЫНЫ

«САЙЛАУ НӘТИЖЕСІ – ХАЛЫҚТЫҢ БЕРГЕН БАҒАСЫ»



«Енді біздің ортақ мақсатымыз – заң мен тәртіп үстемдік құратын, азаматтардың құқығына лайықты құрмет көрсетілетін Әділліті Қазақстанды құру. Қоғамды трансформациялап, Қазақстанды шынайы демократиялық институттары дамыған елге айналдыру үшін ауқымды жұмыс атқаруымыз керек. Сонда ғана ұлттың жаңа сапасын қалыптастырып, қастерлі тәуелсіздігімізді нығайтамыз». Өткен сенбіде еліміздің жүргегі – Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында КР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевты салтанатты ұлықтау рәсімінде айтылған бұл сөзді әр қазақстандық ерекше сезіммен қабылдағаны ақынат.

(Соны 3-бетте)

«ӘДІЛДІКТІ ТАЛАП ЕТ!»

ЖОЛ САПАСЫ – ЖІТІ БАҚЫЛАУДА

Жақында «Әділдік жолы» республикалық қоғамдық бірлестігі мен ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің ұйымдастыруымен «Әділдікті талап ет!» республикалық акциясы өтті.

Науканың басты макстасы – қоғам арасында жемқорлыққа тәзбейтін орта қалыптастырып, бұл үрдіске ел азаматтарын барынша жұмылдыру. Аталмыш іс-шара жемқорлықтың болуы немесе орын алуы мүмкін деген, қоғамды аландататын мәселелердің көн ауқымын кезең-кезеңге бөліп көмтеді.

Бірінші кезеңде автожол саласындағы мәселелерге тоқталып, жолдарды салу, жөндеу және күтіп ұстау барысындағы жемқорлық тәуекелдерін анықтауга назар аударылды.

2022 жылғы 14 шілдеде Үкіметтің кеңейтілген отырысында Мемлекет басшысы жол салу саласында сыйбайлас жемқорлыққа бейімділік көрсеткішін жогары екенін атап өтті, елімізде жол салу барысында 10 жыл ішінде болған заң бұзушылықтарды мұқият тексеруді тапсырган. «Еліміздің жолдары нашар екені және жол күрілесі саласын жемқорлық жайлаганы ешкімге жасырын емес. Жалпы, бұл салада кордалған мәселе көп. Жолдың сапасының нашарлығына қатысы бар

барлық кінәлілердің занға сәйкес жауапкершілікке тарту қажет», – деді.

Азаматтар науқанда Adildik.kz веб-сайты арқылы косылып, 1463 call center бойынша Қазақстан автожолдарын салу, жөндеу және күтіп ұстау саласындағы жемқорлық туралы акпаратты хабарлау арқылы катысты.

Акция барысында Шымкент қаласы бойынша 128 өтініш, 1463-коддің орталығына 13 өтініш келіп түсken. Сапасыз жол бойынша ең көп арзы Абай ауданы бойынша келген.

Сонымен қатар, акция барысында Шымкент қаласы автомобиль жолдары және жолаушылар көлігі басқармасынан кепілдік мерзімінде тұрған жолдардың тізімі сұратылды. Үәкілдегі орган ұсынған реңи мәлімет бойынша мұндай жолдар – 120. Берілген тізім бойынша кепілдік мерзімінде жолдарға таңдамалы түрде тексерілді.

Тексеріс барысында анықталған құқық-бұзушылықтар бойынша уәкілдегі органдарға

тисті хаттар жолданды. Нәтижесінде кепілдігі бар 7 жол жонделіп, калпына келтірілді. Кепілдігі жоқ және коммуналдық, жол белгілерінің дұрыс койылуы, т.б. жайлар бойынша ондаган мәселе он шешімін тапты.

Жалпы акция корытындысы бойынша жол күрілесі саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің барлығы зерделеніп, бірлестік тарапынан республикалық деңгейде 17 мәселе анықталып, ұсыныстар жолданды.

Сапасыз жолдар – тасымалмен айналысатын бизнес-қауымдастырының да өзекті проблемасы болып отыр. Жалпы, транспорт жүйесі – ұлттық экономика үшін маңызды деп саналатын еліміздің инфрақұрылымы. БӘФ ғаламдық бөсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткішіне сәйкес жол сапасы жөнінен біздің ел 138 елдің ішінде 108-орында тұр.

Сол себепті, жол сапасы әрқашан біздің жіті назарымызда бола бермек.

Айжан КЕСЕБАЕВА,
«Әділдік жолы» РКБ Шымкент
қаласындағы филиалының
басшысы



«ҰЛТҚА ҚЫЗМЕТ ЕТУ,
БІЛІМНЕҢ ЕМЕС,
МИНЕЗДЕН»

2-бет



ТҰРМЫСТЫҚ
ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚҚА
ЖОЛ ЖОҚ

3-бет



ҚАНҒА МАЛЫНҒАН
НЕКЕ ЖҰЗІГ

8-бет

СӘТІ ТҮСКЕН СҮХБАТ

Тенізжан ЖӘНІБЕКОВ,
Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЖ
департаментінің басшысы:

«АЯҒЫН ШАЛЫС
БАСҚАНДАР Да
БІЗДІҢ
ҚОҒАМНЫҢ
АДАМЫ»

– Тенізжан Нұрманғұлы, сіздің құқық қорғау органдарындағы қызметтің сонау 90-жылдары Ресейдің Свердловск қаласынан басталғанын білеміз. Одан кейін Алматыда, Астанада, еліміздің озге де өнерлөрінде қызмет атқардысы. Сұхбатызыды қылмыстық атқару жүйесінің қында, қыр-сыры мол жұмысынан бастаса.

– Үкіметтің 2021 жылғы 15 желтоқсандағы №893 қаулысымен Түркістан облысы бойынша Қылмыстық атқару жүйесі департаменті Шымкент қаласы бойынша Қылмыстық атқару жүйесі департаментінен біркітіру арқылы кайта үйимдастырылды.

(Соны 5-бетте)

БАЗЫНА

«Төртіпсіз ел болмайды, төртіпке бас иген құл болмайды», демекші, қоғамдық төртіп кез келген қоғамның қалыпты тіршілігінің басты шарты саналады. Себебі, ортақ төртіпсіз кез келген мемлекеттің дамуы мүмкін емес. Алайда, арамызды төртіпте сақтамай, талапқа бағынбайтындар да бар. Бірі абысында, енді бірі қасақана түрлі құқық бұзушылықтарға жол беріп жатады.

КЕСЕЛДІҢ САЛДАРЫМЕН ЕМЕС, СЕБЕБІМЕН КҮРЕСКЕН ЖӨН



Құқық бұзушылық – заннамаларда жауапкершілік көзделетін, жеке тұлғаның, қоғамның, мемлекеттің мұддесіне зиян келтіретін адамның құқықка карсы, кінәлі әрекеті не болмаса әрекетіздігі болып табылады. Қоғамдағы құқық бұзушылықтың алдын алуды мемлекеттік органдар, жергілікті өзін-өзі басқару органдары, барлық меншік нысанындағы үйімдар, азаматтар жүзеге асырады. Құқық бұзушылықтың алдын алу азаматтар құқығын, бостандығы мен зандың мұддесін көргау, зандастық, жариялық, ізгілік, ғылыми негізділік, кешенді тасілдер және профилактикалық ықпал ету шараларын сарапау қаридарына негізделеді. Құқық бұзушылықтың алдын алу жалпы, арнауы және жеке шаралар арқылы жүзеге асырылады.

Сондай-ақ, адамның және азаматтың құқығын, бостандығы мен зандың мұддесін, қоршаған органды, менишікті, қоғамдық төртіп және қауіпсіздікти, ұйымдардың занмен қоршалған құқықты мен мұддесін әкімшілік құқық бұзушылықтардан көргаң, олардың жасалуының алдын алуда әкімшілік құқықбұзушылық туралы заннаманың ықпалы ерекше. Атап кодекстің 25-тaraуы қоғамдық төртіпке және имандылыққа қол сұғатын әкімшілік құқықбұзушылықтарға арналған. Атап айтсақ, ұсақ бұзакылық, ортақ пайдаланатын орындарды ластау, кәмелетке толмаған адам жасаған бұзакылық, тыныштықты бұзу, арнаулы қызметтерді

корінеу жалған шақыру, қоғамдық төртіпте камтамасыз етуге катысадын адамның занды талабына бағынбау, қоғамдық орындарда тиису және т.б. Әкімшілік жауаптылыққа әкімшілік құқықбұзушылық аяқталған немесе оның жолын кескен кезде он алты жасқа толған, ақыл-есі дүрыс жеке және занды тұлға жатады. Сонымен катарапайым халық тарағынан әкімшілік құқықбұзушылықпен атсалысты. Олар заңдағы негізгі балтарға тоқталып, оны өмір шындығымен байланыстыра білді.

Айталақ «Еңбекке уакытша жармасыздық бойынша әлеуметтік толемдер» тақырыбында дәріс еткен Шолпан Мусалаеваның ашық сабакына студенттер үлкен қызыгуышылықпен атсалысты. Олар заңдағы негізгі балтарға тоқталып, оны өмір шындығымен байланыстыра білді.

Саян Оңғаровтың «Қазақстанның саяси-әкімшілік құрылышындағы өзгерістер» атты тақырыптағы семинар сабакы ұстаз бен шәкірт арасындағы диалогта құрылды. Кең ауқымда мәселелердің қамтыған бұл дәріс барысында студенттер өз ойын жеткізіп, фактілерді «сөйлетуге» үйрәнді.

Кәсіпкерлік құқық пәні бойынша Ақтөре Әуесов өткізген ашық сабактың да шәкірттерге берері мол. Кәсіпкерлік дамыту, кәсіпкерлер

Гульмира СҮЙЕУОВА,
Ақтау қалалық Әкімшілік
құқық бұзушылықтар жөніндегі
мамандандырылған соты
судьясы

ЖЕГІКҮРТ

ЖЕМҚОРЛАРДЫ ӘШКЕРЕЛЕГЕНДЕРГЕ СЫЙЛЫҚ БАР

«Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-кимыл туралы» заңда сыйбайлас жемқорлықтың қылмыстарға «жауапты мемлекеттік науразымды атқарытын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауга үәкілдіктің берілген адамдарға тенестірілген адамдардың, науразымды адамдардың өздерінің науразымдық (қызметтік) әкілеттіктерін және соған байланысты мұмкіндіктің жеке өзі немесе дедалдардадар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүлкітік (мұлкітік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында зансыз пайдалануы, сол сиякты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды парага сатып алу» деп түсініктеме берілген.

Жемқорлық әрекеттері экономиканың дамуына кедергі жасайды, елдегі саяси әлеуметтік ахуалдың шиеленісіне, мемлекеттік басқару жүйесінің бұзылуына алып келеді. Мемлекеттік

білік беделінің және мемлекеттік қызмет айрыйының құлдырауына ықпал етеді. Үйімдаскан қылмыстың, есірсе экономика саласында осуіне ықпал жасайды.

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы қызметті, жемқорлықты анықтау, алдын алу және өз құзыреті шенберінде оларды жасаған адамдарды жауапқа тарту прокуратура, ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер, салық, кеден және шекара қызыметі, қаржы және әскери полиция органдары арқылы жүзеге асырылады.

Сыйбайлас жемқорлықпен курсуге көмек көрсеткен, күнделікті еткен адамдардың қауіпсіздігіне занмен кепілдік берілген. Мұндай азаматтар мемлекеттің қорғауында болады, сондай-ақ, арнауы сыйакы беріледі. Бұл жағдай азаматтардың белсенді іс-әрекет етуіне оқыпалин тигізуде.

М.ТИМЕТОВ,
Абай аудандық сотының судьясы
ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ

ШАРА

«ҰЛТҚА ҚЫЗМЕТ ЕТУ, БІЛІМНЕҢ ЕМЕС, МІНЕЗДЕН»

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ колледждінде жақында «Зангерлер атапталығы» етті. Мұндай атапталықтың білім алушыларға берері мол. Атапталықты колледж директорының оқу-әдістемелік жұмысы жөнінде орынбасары, ұлагаттың үстоз Мадина Аппақова ашып берді. Шараның жақсы етуі, пайдалы болуы оқытушылар мен студенттердің белсенділігіне байланысты екенін айтқан Мадина Несілбеккызы колледж қызығында үйімдастырылған атапталыққа үлес қосуға шақырды.

«Зангерлер атапталығы» кешенді шараларды қамтады. Атапталық барысында студенттер бұған дейін оқып үйрәнгендің тәжірибелде колдануға, өз кабілет-карьерін сұнауға мүмкіндік алды. Ал ұстаздар мен топ жетекшіліктердің тақырыптарға ашық сабак өткізіп, дөнгелек үстел, семинар, тренингтер жүргізуге мұрындық болды.

Айталақ «Еңбекке уакытша жармасыздық бойынша әлеуметтік толемдер» тақырыбында дәріс еткен Шолпан Мусалаеваның ашық сабакына студенттер үлкен қызыгуышылықпен атсалысты. Олар заңдағы негізгі балтарға тоқталып, оны өмір шындығымен байланыстыра білді.

Саян Оңғаровтың «Қазақстанның саяси-әкімшілік құрылышындағы өзгерістер» атты тақырыптағы семинар сабакы ұстаз бен шәкірт арасындағы диалогта құрылды. Кең ауқымда мәселелердің қамтыған бұл дәріс барысында студенттер өз ойын жеткізіп, фактілерді «сөйлетуге» үйрәнді.

Кәсіпкерлік құқық пәні бойынша Ақтөре Әуесов өткізген ашық сабактың да шәкірттерге берері мол. Кәсіпкерлік дамыту, кәсіпкерлер

құқығын қорғау тақырыбы қоғамда қашанда өзекті. Сабак барысында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағыларға сауатты құқықтық көмек беруіне ықпалын тигізір ақырат. Сонымен катарапайым халық тарағындағында қаралайым халық тарағынан зангерлерге жиі қойылатын сауалдарға жаупа ізделді. Мұның ези жастардың алдағы уакытта өз қасібін қындықсыз бастауына, әрі айналасындағылар

(Соңы. Басы 1-бетте)

Осы қаулының негізінде ҚР Ішкі істер министрінің 2022 жылғы 4 акпандағы бұйрығымен Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЗ департаменті бастыбы болып жаңа қызметке тағайындалды.

Түркістан облысын қабылдан алғаннан кейін, ҚАЗ мекемелерінің жедел жағдайын тұртқандыру, жедел-қызметтік іс-эрекетінің тиісті ұйымдастырылуын қамтамасыз ету үшін, басшы құрамды тағайындау және ротациялау жүргізілді. Соның ішінде, жедел-режимдік бағыты бойынша біркатарап кадрлық өзгерістерді жүзеге асырып, қызметкерлерді тағайындалды. Жедел және режим қызметкерлерінің 40 пайызы ауысты. Өйткені, бұрынғы қызметкерлер келенсіз оқигаларды баяндамай, жасырын келген. Соңынан да, сottalғандар арасында құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету үшін осындауда кадрлық өзгерістер жасауга тұра келді. Қазіргі кезде жеке құрам арасында рұқсат етілмеген байланыстар мен озге де құқық бұзушылыктарға мүлдем төзбешілікті қалыптастыруға бағытталған профилактикалық іс-шаралар жүргізілді.

Жұмысыныздың басты мақсаты – сottalғандарды тұзету, алеуметтік әділдікін калпына келтіру, сottalғандардың жаңа қылымы жасауының алдын алу. Бұғынғы күні ҚАЗ мекемелерінде жағдай тұртқасы. Жалпы, жоспарланған жұмыстар Мемлекет басшысының «Әділетті мемлекет. Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам» атты жолдауда мен Ішкі істер министрінің, ҚАЗК-нің салалық тапсырмаларын іске асыру мақсатында жүргізілді.

– Бас бостандығынан айырылғандарды жұмыспен қамтамасыз ету жағдайы күн тәртібінен түспейтін мәселе. Кеше де, бұғын де солай болып келеді. Бұл туралы жүртішилдікten кездесулерізде, аймақтагы құқық қорғау органдары басшылары мен облыс, қала әкімдерінің халықпен ашық есік жағдайындағы жұзесулереде жан-жактың айтып жүргізілді.

– Қылымың атқару кодексінің 7-бабы, 1-бөлігіне сәйкес сottalғандарды түзеудін негізін құралының бірі қоғамдық пайдалы енбек және қоғамдық пайдалы ықпал болып табылады. Жалпы, Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЗ департаментіне қарасты мекемелерде осы жылдың 10 айының қорытындысы бойынша еңбекке жаралып 1796 адамның 1017-сі ақылы жұмыстарға тартылған.

Сонымен катар, мекемелердегі қасіптік-техникалық колледждерде бұғынғы заманғы нарыкта талап етілтін тігінші, газ-электр дәнекерлеуіш, ағаш ұстасы, темір ұстасы, слесарь-электрик мамандықтарын алып шығу үшін 500 адам белім алғып жатса, 278 адам мамандықтары бойынша арнағы қуәліктерін алғып, енбек етүе кіріспе кеткен. Оларға біліктілік санаты жогары, тәжірибелі мамандар, ұстаздар сабак береді. Оку мерзімі аяқталған соң әрір сottalған адамға игерген мамандығына сәйкес біліктілік сертификаттары табыс етіледі де, содан кейін жұмысқа тартылады. Ақылы жұмыс істейтіндердің 204-і «Шымкент-Еңбек» филиалында, 273-і шаруашылық жұмыстарында болса, 540 адам жеке қасіпкерлікпен, 18 адам шағын және орта бизнеспен айналысады.

– Сottalғандар арасында орын алғатын қасқойлікпен тәртіп бұзушылық деректері, оның себеп-салдары туралы таратып айтып беріңізіш.

Мекемелерде мұндағы тәртіп бұзушылықтар саны 99-дан 216-ға артқан. Себебі, кәзір сottalғандардың тәртіп бұзушылықтарын жасыруға жол берілмейді. Бұл бір. Екінші, тыйым салынған заттардың енуінін алдын алу және тәркілеу жұмыстары жандандырылғаннан кейін және режимдік жағдайды қамтамасыз ету барысында мекемелер сottalғандар тараҧынан арандатушылық іс-эрекеттері орын алғаны жасырып емес. Осылайша, сottalғандар арасында дене мүшесіне закым келтіру, яғни өз-өзіне дене жарақатын салу дерегі 33-тен 70-ке дейін артты. Орын алған деректер бойынша күзырылы мекемелер (sottalғандардың арыздары бойынша) тексеру жүргізіп, заңсыз іс-эрекеттер анықталмады.

Бұл нени білдіреді? Егер де тәртіп жағына қатал болмасаң, заңда көрсетілген талаптар бұзылады. Соған карамастан, жыл басынан бері 1676,4101



Тенізжан ЖӘНІБЕКОВ,

Шымкент қаласы және Түркістан облысы бойынша ҚАЗ департаментінің басшысы:

«АЯФЫН ШАЛЫС БАСҚАНДАР Да БІЗДІҢ ҚОҒАМНЫҢ АДАМЫ»

грамм есірткі заттары, 235 дана кескіштескіш заттар, 6 литр спирттік ішімдік, 557 дана ұялы телефон тәркіленді.

– Нәкты мысалдар келтіруге бола ма?

– Мысалы, 2022 жылдың 4 наурызында сағат 12:00 шамасында «Нексия» маркалы автокөлігі ИЧ-167/3 мекемесінің №2 бакылау із жолағына скотчен оралған белгісіз затты лактырып, бой тасалаған. Мекеме қызметкерлері арқылы тез арада Шымкент қаласы ПК жедел басқару оргалығына атқарылған заттарды түсініп, оның өзінде 70-тен 119-га, яғни 49 дерекке немесе 58,8 пайыза есіп отыр. Себебі, құнделікіті Шымкент қаласы және Түркістан облысы ПД қылымыстар жөніндегі ақпараттар алынып, тексерілуде. Нәтижесінде, кайта қылымыстық құқық бұзушылық жасау деректерін жасыруға жол берілмеуде.

Біз бұл фактілерді жасырыған жокпыш және есептер бойынша ҚАЗ комитеті мен НМ-ге баяндадық.

Осындағы үздіксіз жүргізілп жатқан бакылау-қадагалау жұмыстарының нәтижесінде ҚАЗ мекемелерінің ішкі аймағына белгісіз азаматтардың тыйым салынған заттарды лактыруының 32 дерегі орын алғып, бакылау камераларының жазбаларына сәйкес 17 азамат құрықталды. Олардың екеуіне КР КК-нің 296-бабының 1-бөлігінде 296-бабының 4-бөлігімен қылымыстық іс қозғалып, сотты болды. Қылымы жасаған С.Асланов 4 жылға бас бостандығынан, Д.Аубакиров 7 жылға бас бостандығынан айырылды. 6 қылымыстық іс тереуде жатыр, 9-ы бойынша қылымыстық істер токтатылған.

Сондай-ак, тыйым салынған заттарды жеткізу барысында 15 дерек тіркеліп, ақімшілік жауапкершілікке тарту бойынша 8 дерекке сай сот қаулысы шыкты. 5 дерек соттың өндірісінде жатыр, 2-еуі қыскартылған. Бұл бағытта құмымыстар күштейтіліп, бакылау-әткізу бекеттері, жеке қасіпкерлер мен жауапкершілік шектеулі серіктестіктердің мекемеге кіріп шығатын коліктегі жілі тексерілуде. Айталақ, №53, 54-мекемелердің сыртқы аумағына, яғни, тыйым салынған заттарды лактыруға ыңғайлы жерлерге 9 дана «Сергек» бейне бакылау камерасын орнатып, іске көстең. Бұл бейнебакылау камераларындағы жазбалар тікелей Шымкент қалалық полиция департаментінде жедел басқару оргалығына түседі. Бұдан өзге күнделікті бір қызметкер ҚАЗ мекемелерінің сыртқы аумақтарын бакылауда жаңа қызметкерлердің өзінде жедел-басқару оргалығынан арандаталады. Алайда, тексеріп өткізу тобының қырағы көздері мұндай аса қауіпті саналатын заттарды жіті

бірге, мекеме қызметкерлері тарапынан жаяу патрульдік кезекшілік те ұйымдастырылған.

– Сотты болғандардың бас бостандығынан айыру орындаудың күния «қомбелеңін» табу ондай түспейтін шыгар.

– Қылымыстық атқару мекемелерінде колдануға тыйым салынған заттардың тізбесі жасалып, оның енгізбеудің барлық жағдайы қарастырылған. Соған карамастаң тінту-тексеру шаралары кезінде мұндай заттарды табуға болады. Олардың ішінде жиңіз қолға түсегін: шағын ұялы телефондар, кескіш және тескіш заттар. Сірінке корабындайған заттардың орындағы телефонды жасыратын жерлер көп. Құпия орындарды еден астынан, жедектік құбыстарынан кездестіруге болады. Ал кейір аса тапқырлық танытатын сottalғандар құпия жәшкітер мен күнделікіті колданатын тұрмыстық заттарды осындау құпия «қомбелең» бейімдеп алады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

жұмысқа орналастыру үшін 18 дана электрондық терминал орнастылып, іске косылған. Сонымен бірге, бас бостандығынан айырылғандардың отбасымен онлайн форматтағы кездесулерін үйлемдестіріп, жағдайдау жүргізілген. Олар бойынша да тиісті тапсырмалар беріліп, кадагалауға алынады.

Осы жерде атап өтетін нәрсе – бас бостандығынан айыру орындарынан босатылғандар мен пробация қызметінің есебінде түрган адамдарды

Тергеуші, полиция майоры Тұрар Сүлейменовтың бұл ауданды көлтегінен көп болған жок. Аудан шағын болғанымен, қылым жағынан облыс бойынша көш бастап түр. Тергеуші басқармасының басшысы Рашид Аймаганбетов, полиция полковнігі Сәрсен Рыспаев осыдан үш ай бүрін болған қылымстық оқиганың күжаттарымен таныстырыды. Орман ішінен жартылай көмілген ейел адамның мүрдесі табылған. Марқұмды зорлаган, сонын мойнашы арқан байланып сүйреп, обден кинаған, кейін бауыздад болтірген. Мұрын, жак сүйкеттері, бірнеше қабыргасы сынған. Жасы елгуттаған ейелдін есімі – Тогжан.

Саралтама корытындысында сол күн марқұмның ішіндегі шікен аныкталған. «Шамасын болтілес дастарымен сөзге келіп, ажайдын күрінің ілінген шыгар» деп еріптестері бұл істі екіншінен соң жауып тастаиды. Тұрар бұл істің астарында шикіліктің барын сезді. Соңдайтан еріптестері «жыны жапқан» осы істі қайта колға алуы үйгірді. Марқұмның бакылықта аттанар алдында жаңында кімдер болды? Оны орманға алыш барған кім? Бұл бір адамның ісі болуы мүмкін емес.

Тұс кайта ол мурде табылған жерге барды. Күн көзі жарқырап тұрғанымен, күздін сұғыға білінеді. Сары жекелек орана бастаған орман ішінде ірі қаралар жайылып жүр. Марқұмдың комған жерге келіп, тоңіректі барлай бастады. Сол мандағы шош-шаламның арасынан үш түрлі түйме тапты. Біріңінде түсті, сіра,



ШЫТЫРМАН

«Ішкен адам токтаусыз үретін ит сиякты» дейтін марқұм жесі. Элгі екеуінің тәжікесі оршелең түсті. Безеу бетті жігіт: «Обручаланы орталық базардағы «Мерей» ломбарды на тапсырды. Қазағын өздерін көрдіндер. Сакина беті гаунар таспен көмкірлігендікten, алтын грамм аз шыкты. Барін айттым емес пе?». «Бұл сөзіңе сенбейім!» деді ұзынтура одан бетер күйгелектен. «Ендеше келесі жолғы алтынды ломбардка өзің тапсырасын» деді серігі ашулашын.

Тұрар тамагының сүйп калғанына қарамастан, үшешдін әңгімесін тыңдаған түсті. «Келесі құрбандақтың неке жүзігі болмауы мүмкін» деді жуан кара сыйбырлай. «Бізге көз керек, кызы! Шіркін, құлыштадай шырқыраган жаңа күздін дауысын естімелегі көп болды озі». «Мен тапкан сияктын» деді ұзынтура көнілдей күлпіл. «О, кім?» десіт екеу. «Осы дәмханадағы анау дағысы қызы көптен көзім туспін жүр», – деді ұзынтура иегім жас қызы нұсқай. «Қызы екенин кайдан блесін?» – деді жуан кара көнілдеп. Дағысы жаққа мойнашын бұрган безеу бетті: «Мынаңың шілі жап-жас баралай. Обал-ды. Окушы сиякты» деді.

«Алтын балық кәрмәкка іліті!» Қуанғаны, кобалжығаны белгісіз Тұрар екі колын ықсылай берді. Сыртқа шығып, полиция шакырмакка бел буды. Ұялы телефонын алып, терезеге көзі түспіп кетті. Қішкентай дағысы қызы кәннен-кәнересіз алға үшешдін жаңында тұр екен. Шамасы есептесіп тұр ма алде алғилер

– Ендеше, кеше дәмханада акша үшін неге дау шығардың?

– Біз ломбард деп әңгімә айткан жокпыз, категесін отырысыз.

Тергеуші ұялы телефонын алып, түсірген видеосын көрсетti.

– Сіз маган пәле жапшызы! Бұл жерде мен емеспін. Адвокатым келмей, сізбен сойлеспей-мін, – деді ашуга бұлыпты.

Күдікті жуан кара Тұрлыбек кабинетке келгенде тергеуші оның костюмінің түймелері әртүрлі екенін байқады. Екі түймесін екі түрлі ерік қызын жіппен тігілген.

– Костюмініздің түймелері неге әртүрлі?

– Түсін қалған.

– Тогайда қалды ма?

– Иә, тогайды түспіп қалыпты... Жо-жок, қандай тогайды айттып тұрсыз?

– Тогжанмен бірге тогайға барған кезді айттымын.

– Мен ондай адамды танымаймын.

– Түсінің неге қызыл жіппен тіккенісі?

– Үйден басқа жіп таппадым.

– Шешпейім! Сұық, тоңымын.

– Саралтамалық орталыққа жібереміз.

Хаттама толтыруым көрек.

– Мен ешкімді өлтірген жокпыз.

Тұрар саралтамалық орталыққа хаттама толтырып отырып, құдіктің киналып отырынан байқады.

– Мен сізді өлтірді демедім.

– Мен тогайға бардым...

– Иә, қашан және кіммен бардыңыз?

– Жалғыз бардым. Отындыққа ағаш шаптым.

– Ағаш не үшін көрек болды? Сіздер үйде от жағасыздар ма?

– Жоқ, от жақпаймыз, ауданды газ ғой...

– Ендеше, неге отынға бардыңыз?

– Жәй, тыныға үшін бардым деп айткын келген...

Ушешді камау изоляторына жіберді. Арада екі апта откен соң Тұрар облыстығы саралтамалық орталыққа келді. Бас маман көнеспісі Шолпанмен сойлесті.

– Тергеуші мырза, сіздің күмәндануыңыз орынды. Құдіктің сакинасының ішкі бетіне кан үйшіп, катып қалған. Бұл марқұм Жазираның кан тобымын сайкес келді. Ал Жазира мен Тогжанды сүреп кинаған екі арканнан осы уш күдіктің тәр киңдайғандағы анықталғанды.

Сонымен бірге арканға тер сінген. Ал ДНҚ саралтамасы бойынша екі әйелдің зорлаган осы уш күдіктің екенін көрінеді. Сонымен бірге түймелері әртүрлі костюм ісесінің осы оқигаларға жақтысы екені аныкталды. Костюмге марқұм екі әйелдің каны жүгіртті.

Құдіктілідердің ісін Bas прокуратурага жолдамас бүрін тергеуші үшін құдіктің катар отырызып, мамина ортақ саудалы койдай.

– Жазираның төрт айлық баласы калыптын...

– Сакиңнамы жаңынан жақындағы көзінде...

– Мен қылымыңа ешкімдің күнінде...

– Аса жақындағы көзінде...

– Мен қылымыңа ешкімдің күнінде...

– Мен қылымыңа ешкімдің күнінде...